

СИСТЕМА ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МИТЦІВ: ПЕДАГОГІЧНІ ТЕХНОЛОГІЇ

Обух Людмила Василівна,

кандидат мистецтвознавства, доцент
Житомирський державний університет імені І. Франка,
м. Житомир, Україна

Руденька Тетяна Миколаївна,

кандидат педагогічних наук, доцент,
Житомирський державний університет імені І. Франка,
м. Житомир, Україна

Заведія Олена Борисівна,

заслужена артистка України, старший викладач,
Житомирський державний університет імені Івана Франка,
м. Житомир, Україна

Гордєєва-Ковальчук Тетяна Олександрівна,

викладач,
Житомирський державний університет імені Івана Франка,
м. Житомир, Україна

Свиридюк Анастасія Петрівна,

викладач,
Житомирський державний університет імені Івана Франка,
М. Житомир, Україна

Система професійної мистецької освіти – це увага на особистісно-орієнтований підхід в мистецькій теорії і практиці. Орієнтування на здобувача, розвиток його здібностей й задатків, індивідуальних якостей – це ті засади, на яких базується мистецька освіта упродовж багатьох років.

Оновлення всіх сфер життя визначає посилену увагу вчених і педагогів до проблеми професійної підготовки майбутніх митців, формування в них суспільної активності. Мистецька освіта є таким напрямом соціальної сфери, де найбільш розвиваються задатки до усвідомленої соціокультурної діяльності і, як наслідок, вироблення чіткої громадянської позиції за допомогою мистецького підмуру.

Дієві механізми мистецького розвитку та їх технології ґрунтуються на таких концептуальних засадах вищої освіти як: вирощування інтересу до новацій; створення творчої атмосфери, соціокультурних умов для сприйняття і дієвості занять у ЗВО; накопичення цікавих ідей із урахуванням досвіду

соціальних сфер; інтеграція найбільш перспективних творчих проєктів у соціокультурне середовище.

Напрями виховання майбутніх митців сцени організовувались навколо визнаних мистецьких шкіл у різних сферах діяльності, кожна з яких залишила теоретико-педагогічний доробок процесу професійного виховання митця, відповідно до потреб часу та суспільних вимог. Аналіз цих робіт наштовхує на думку, що їх поєднує впевненість у необхідності постійного самовдосконалення, роботи над собою та постійного удосконалення виконавської техніки.

Навчання студентів мистецьких спеціальностей ЗВО – це системна професійна підготовка, застосування накопичених знань упродовж усього процесу навчання й удосконалення умінь з урахуванням людських ресурсів та їх взаємодії, що ставить своїм завданням оптимізацію мистецької освіти. Навчання майбутніх сценічних митців також розглядають як сферу втілення системи мистецьких принципів до програмування процесу навчання та використання їх у сценічній практиці з орієнтацією на конкретні програмні результати. Ця сфера, спрямована, більшою мірою, на студента, а не на предмет вивчення, на перевірку методів і техніки навчання у процесі широкого використання сценічних прийомів та визначає сценічну практику в тісному взаємозв'язку з теорією навчання.

Не зважаючи на те, що існує чимала кількість технологій навчання сценічному мистецтву, процес використання традиційних і впровадження нових ідей у навчанні іноді тече стихійно. У відборі і реалізації можуть бути суперечності між новими цілями мистецької освіти і давно використовуваними способами представлення і засвоєння мистецьких знань; зростаючими обсягами інформації, яку необхідно передати студентам та мінімальним обсягом навчальних годин; гострою закономірністю педагогічних пошуків в навчальному процесі і недостатньою розробленістю методології вживання нових технологій в мистецькій освіті.

Мистецька освіта – це сукупність засобів і методів відтворення теоретично обґрунтованих ідей навчання і виховання митців, що дозволяють успішно реалізовувати поставлені мистецькі цілі. Серед методів і технологій, котрі активно застосовуються в мистецькій практиці, можна виділити традиційні та сучасні, що мають як позитивні, так і негативні сторони. Так, до переваг традиційних технологій можна зарахувати: організаційна чіткість мистецько-педагогічного процесу, постійний ідейно-емоційний вплив особистості викладача; впорядкована, логічна подача академічного матеріалу, орієнтація на запам'ятовування і відтворення; доступність; врахування вікових та індивідуальних особливостей здобувачів; усвідомлення поставлених завдань і творча активність. Серед недоліків – орієнтація на формування стереотипного мислення, брак креативності, пригніченість ініціативи, однаковий підхід до оцінювання всіх здобувачів.

Впровадження нових педагогічних підходів покликане забезпечити якісний процес навчання студентів-митців. Мистецька педагогічна діяльність полягає у розробці, поширенні чи застосуванні акторських пошуків і напрацювань. Метою будь-яких педагогічних упроваджень є підвищення

ефективності поставлених завдань у процесі мистецьких занять. Ступінь якості залежатиме від того, яких нервових затрат потребуватиме конкретне завдання і як довго воно даватиме корисний ефект. Це дозволяє розглядати пошукову мистецько-педагогічну діяльність як складне утворення, сукупність несхожих за цілями та характером видів робіт, що відповідають першочерговим завданням розвитку нових інтересів, спрямовані на створення і внесення педагогом-митцем змін до власної системи роботи. Така робота має комплексний, багат шаровий характер, уміщує в собі єдність наукових, технологічних, організаційних підходів. Мистецька діяльність є системною за видом та спрямована на реалізацію інновацій та впровадження нових педагогічних технологій (тренінги, майстер-класи, коуч-технології тощо)[1; 2].

Професіоналізація викладача і введення його в сучасний освітній процес не можливе без творчого самовизначення, в якому провідну роль відіграють сучасні мистецько-педагогічні технології. Вони спрямовані не тільки на перцепцію, продукування і вживання нового, а насамперед як відкритість до інновацій у процесі навчання. Мистецько-педагогічні технології забезпечують умови розросту особистості студента ЗВО, здійснення права на індивідуальний творчий розвиток, особистісне зростання, саморозвиток. Такі технології мають гуманістичну спрямованість у системі мистецької освіти, зумовлену симбіозом і тонкими взаєминами в науковій мистецькій педагогіці й практиці.

Отже, педагогічні технології в мистецькій освіті – це системні особистісно-орієнтовані процеси, спрямовані на удосконалення сценічних умінь і навичок; це інноваційні підходи до професійного навчання та виховання мистецької особистості. Мистецько-педагогічні технології характеризуються тим, що збагачують освітній процес, активують систему навчання; формують компетентності майбутніх митців; забезпечують формування комунікативних навичок (soft-skills); продукують вміння створювати власні творчі проєкти. Окрім того, вони, в процесі професійної підготовки майбутніх митців, покращують засвоєння навчального матеріалу, зменшують час на вирішення уніфікованих завдань та сприяють креативним їх рішенням, розвивають творчий потенціал, визначають пріоритетність мистецьких дисциплін, підвищують рівень інформаційної культури та створюють умови для повноцінного розкриття студентів ЗВО як особистостей.

Список літератури:

1. Обух Л. Особливості проведення музичних занять у вищій школі на сучасному етапі: коуч-технологічні прийоми. *Science Review International academy journal*. Poland, 2018. March. № 3 (10). Vol. 7. S. 69–73.

2. Обух Л. Інноваційний підхід у академічній підготовці студента-музиканта. *Хорове мистецтво у вищій школі: проблеми і перспективи професійної підготовки* / ред.-упор. Л. Серганюк, Ж. Зваричук, М. Рудик; М-во освіти і науки України, ДВНЗ «Прикарп. нац. ун-т ім. В. Стефаника», Навч.-наук. інститут мистецтв, кафедра методики музичного виховання та диригування. Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2019. С. 102–106.